

Poskusi za rešitev centralizma in radikalne vlade.

Srečna želja radikalov bi bila, da bi pridobili Jugoslovanski klub v svojo vladno zvezo. S tem bi si radi podaljšali življenje in še pred svetom bi se postavljali, kako dobro so znali zadovoljiti Slovence. Po svojih listih so natrosili že vse polno lažljivih vesti, kako dobro napredujejo pogajanja s predstavniki Slovenije. — S tem mislijo zbegati slovensko javnost, ki se pa ne da, ker dobro pozna stališče svojih poslancev: sprememba ustave v avtonomijskem smislu ali z drugimi besedami: z avtonomijo takoj, brez nje pa nikdar!

Tega pa Pašičevi radikali nočejo in za to so se oprijeli propadlih strank, ki nimajo načelnega stališča in so zrele za umazane politične kupčije. V Sloveniji so radikali sklenili zvezo in pogodbe z več strankami naenkrat: z narodnimi socialisti, s starimi liberalci ali takozvano «narodno-napredno stranko» in s samostojnimi kmeti. To se je izvršilo pod imenom «naprednega bloka» ali zveze. Ta zveza naj bi slepila Slovence, da ne bi videli, kako si hočejo radikali potom slovenskih samostojnih kmetov pridobiti srbske zemljoradnike. To naj bi izvedel samostojni Pucelj. Pašič dobro pozna svoje ljudi in ve, kdo je zrel za umazano politiko.

Mesto «Jutrarnjih Novosti», ki so izhajali v Ljubljani kot glasilo prodanih in kupljenih duš, ki so se dale vpisati v srbsko radikalno stranko, je začel z Novim letom izhajati v Ljubljani v isti tiskarni in plačan z istim denarjem «Narodni Dnevnik» kot glasilo po radikalskem načrtu in namenu združenih narodnih socialistov, liberalcev in samostojnežev.

Netopirji.

Ta zveza široke slovenske javnosti, ki je že davno obsodila vse, ki se prodajajo, ter si poiskala svoje zastopništvo v SLS, prav nič ne razburja, silno jezo in vznemirjenost pa povzroča pri demokratih okrog ljubljanskega «Jutra» in mariborskega «Tabora». Demokraci imenujejo svoje učence in pa samostojneže — «pilpogačice». To je stari slovenski izraz za netopirja, ki leta in lazi, kakor mu je volja in ni ne ptič ne miš. Nas spominja ta naprednjaški kreg na narodno prisposodbič: če se črn pišker iz črnega kotla norčuje — — Politika vseh «naprednjakov» v Sloveniji je čisto netopirska, ni ptič, ne miš. Slovenski demokrati se držijo zagrizenega centralista Pribičevića ter skrbijo za to, da se položaj v demokratski stranki ne izčisti.

Demokrati ne igrajo odkrite igre. Radi bi se izjavili za odkrito borbo proti centralistični ustavi, pa se ne upajo. Puščajo samo možnost za spremembo ustave, ji ne nasprotujejo, toda odločnosti, potrebne za trden opozicijski blok z jasnimi načrtom, niso pokazali. Radi bi se oprijeli revizionističnega programa, hkrati pa obdržali nepoboljšljivega centralista Pribičevića, vsaj prečanski demokrati. To ni ne tič ne miš.

Naj se kupuje in prodaja, naj zbira «pilpogačice» Pribičević ali Pašič, centralizem kljub vsem naporom za obstoj in rešitev propada, pa naj leta ali pa lazi okrog njega še toliko — netopirjev.

ZADRUŽNO-SOCIALNI TEČAJI SE VRŠIJO:

- 14. januarja (ponedeljk) ob pol 9. uri dopoldne v **Murski Soboti** v gostilni Peterka.
- 15. januarja 1924 (torek) ob 9. uri dopoldne v **Beltincih** v prostorih Hranilnice.
- 16. januarja 1924 (sreda) ob pol 9. uri dopoldne v **Črenšovcih** v Posojilnici.
- 21. januarja 1924 (ponedeljk) ob pol 9. uri dopoldne v **Gornji Radgoni** v prostorih Posojilnice (za sodni okraj Gornja Radgona).
- 22. januarja 1924 (torek) ob pol 11. uri dopoldne v **Ljutomeru** v Okrajni posojilnici (za sodni okraj Ljutomer).

PREDAVANJA

na teh tečajih bodo podobna onim, ki so se vršila po ostalem Štajerskem in Koroškem pred Božičem, namreč:

- 1. Zgodovina zadružništva sploh (tajnik Krajnc).
- 2. Vrste zadrug in njih bistvo (revizor Barle).
- 3. Slovensko zadružništvo (tajnik Krajnc).
- 4. Posojilnice in varčevanje (revizor Barle).

Napravite pravočasno napovedi za dohodnino!

Po zakonu se morajo meseca januarja vsakega leta vložiti napovedi za dohodninski davek. Kdor v tem času ne sestavi napovedi in je ne izroči davčnemu oblastvu, si je sam kriv, ako mu davčna oblast samovoljno in kolikor hoče, predpiše dohodninskega davka. Proti taki odmeri je vsaka pritožba brezuspešna. Kdor ne napravi napovedi, bo kontumaciran, to se pravi, da se njegove pritožbe proti previsoki odmerjeni dohodnini ne upoštevajo. Ravno v tem, ker ljudje ne vložijo napovedi, tiči vzrok, da se mnoge posestnike in obrtnike po krivici obdavi.

Drugi vzrok krivičnega obdavičenja pa temelji na tem, da mnogi ne znajo sestaviti napovedi. Dasiravno se je zadnja leta v «Slov. Gospodarju» in v posebnih

knjigah pisalo o tem ter se je na shodih in podučnih tečajih ljudi poučevalo, vendar slišimo vsak dan, da ljudje napovedi napravijo napačno, ali pa jih sploh opustijo.

Kako sestavim napoved.

Imamo dva načina za sestavo napovedi. Prvi je, da se napoved napravi kratko, a drugi, ko se dohodki in izdatki napišejo na napoved podrobno. Prva (kratka) napoved se takole napiše na polo papirja:

«Okrajno davčno oblastvo v Mariboru.

Podpisani Matija Repolusk, posestnik v Grdi Mlaki hiš. štev. 35, naznanjam v svrhu odmere dohodnine, da sem pri svojem posestvu (obrbi) imel leta 1923 dohodkov v skupnem iznosu 63.720 dinarjev.

Vseh izdatkov, ki se po zakonu smejo odšteti, pa 47.880 dinarjev.

Ostane torej čistega dohodka, kateri je podvržen dohodnini 15.840 dinarjev.

V Grdi Mlaki, dne 15. januarja 1923.

Matija Repolusk.

Ako vložiš tako kratko (splošno) napoved, moraš biti vedno pripravljen, da te bo davčna oblast uradno pozvala, da svojo napoved podrobno utemeljiš. V to svrhu si doma sestavi natančen seznam dohodkov in izdatkov iz leta 1923.

Podrobna (obširna) napoved.

Drugi podrobni način napovedi pa se sestavi takole:

«Okrajno davčno oblastvo v Mariboru.

Podpisani Jurij Ferk, posestnik v Zmrzleku hiš. štev. 12 naznanjam v svrhu odmere dohodnine svoje dohodke in izdatke za leto 1923:

I. Dohodki:

- a) iz zemljiške in gozdne posesti (tu se navedejo dohodki živinoreje, za prodano vino, sadje, drva itd. ter tudi vrednost pridelkov, porabljenih za domače potrebe): 49.460 D
- b) iz poslopij (vrednost lastnega stanovanja in najemnina, ako ima kako hišo ali stanovanje kdo v najemu): 1.230 «
- c) iz samostojnih podjetij (zaslužek kot voznik, iz trgovine ali obrti): 2.500 «
- d) iz službenih prejemkov (plača), pokojnina in podobno: 1.000 «
- e) iz gotovine (obresti od naloženega ali izposojenega denarja): 2.200 «

Svota vseh dohodkov 58.390 D

II. Izdatki:

- a) Popravila poslopij, orodja, strojev itd. (Tu smeš računati vso gradivo, ki si ga kupil za popravilo poslopij in orodja, strojev itd., tudi vse izdatke za delavce in obrtnike — v denarju in hrani — pri tem opravilu. Izdatki za popolnoma nova poslop. se ne računajo med izdatke): 15.700 D
- b) Zavarovanja (poslopj zoper požar, živine in zoper točo): 1.200 «
- c) Zavarovanja za življenje (za moža do največ 300 D, za ženo in otroke 300 D): 600 «
- d) Prispevki za bolniške blagajne, zavarovanje zoper nezgode, starost in onemoglost, pogrebe: 600 «
- e) Davki (med izdatke se smejo šteti vsi v prejšnjem letu plačani davki, samo dohodnine ne; tudi vseh vrst doklade se računajo med izdatke): 8.400 «
- f) Obresti dolgov: 800 «
- g) za obdelovanje posestva (za posle in delavce, izdatki za obdelovanje vinogradov, galica, kolje, žveplo, gnoj itd., obleka in obuvalo za delavce itd.): 19.400 «
- h) za zdravnika, živinozdravnika in zdrava vila: 3.100 «
- i) razni drugi izdatki (za pogreb, potne liste itd.): 1.400 «

Svota vseh izdatkov 51.200 D

Ako torej primerjam dohodke po 58.390 D izdatkom po 51.200 «

Ostane dohodnini podvrežnega čistega dohodka 5.190 D V Zmrzleku, dne 20. januarja 1924.

Jurij Ferk l. r.

Opomba: To napoved sem napravil po svoji najboljši vesti in vednosti.

Napravi točen prepis napovedi. Prepis dobro hrani.

Predno dopišlje napoved na davčno oblast, napravi si natančen prepis, katerega boš potreboval, ako te bodo poklicali na oblast, da zagovarjaš in utemeljuješ svojo napoved. Ravno tako imej shranjene vse račune, pobotnice in dnevne sezname o dohodkih in izdatkih in delavcih.

Na kaj se pri sestavi napovedi posebno oziraj.

Ko sestavljaš napoved, upoštevaj te-le okolnosti: Odbiti se ne smejo izdatki za zboljšanje ali pomnožitev imovine, na primer napeljava električne razsvetljave, kanalizacija itd. Med izdatke se tudi ne štejete stroški za prehrano davčnega obvezanca in njegovih

svojcev. Odbijejo se pa vsi stroški (tudi prehrana) za poljske delavce in posle, ki so zaposleni izključno pri obdelovanju posestva ali pri živini. Izdatek je tudi razsvetljava hleva in stanovanje za delavce in posle. Luč kurjava za gospodarjevo stanovanje se ne računa med izdatke. Tudi stroški za šolanje otrok se ne vračunajo. Če navedeš, koliko stanejo otroci pri šolanju, sklepa davčna oblast, da je ta izdatek dohodek. Tudi darila in prostovoljni izdatki (na primer za zvonove ali društva) se ne odbijejo. Lahko pa navedeš med izdatke no-voletna darila za posle in delavce. Vrednost lastnega stanovanja se računa z ozirom na kakovost in lego stanovanja. (V mariborskem okraju računajo vrednost stanovanja srednjega kmetskega posestnika 60 do 100 dinarjev letno). Iz samostojnih podjetij in opravil (trgovina, obrt, svobodni poklici) napovemo vse prejemke po odbitku obratnih stroškov (nakup surovin, plače delavcem in vse drugo). Pri službenih prejemkih pride v poštev plača, osebne doklade in pokojnina. Draginjske doklade in dijete (potni stroški) so neodbačljive.

Napoved končno dobro preglej, prepisi, prepis dobro hrani, a originalno napoved pošlji davčni oblasti (ne davčnemu uradu). Na napoved ni treba prilepiti nikakega koleka. Ne pozabi napoved na zadnji strani podpisati.

Eksistenčni minimum.

Dohodnina se je začela nekdanj računati pri čistih dohodkih v iznosu 1200 K. Pozneje se je našim poslan- com posrečilo to svoto, (ki se imenuje eksistenčni minimum), zvišati na 10.000 K. Meseca decembra 1923 sta poslanca Pušenjak in Vesenjak v finančnem odboru zahtevala, da se naj neodbačljivi čisti dohodek zviša na 20.000 K. Finančni minister dosedaj na to še ni pristal.

Organizacije SLS pomagajte sestavljati napovedi.

Krajevnim odborom Slovenske ljudske stranke priporočam, da v vsaki župniji otvorijo pisarno, v kateri bodo veščini naši može pomagali našim ljudem sestavljati napovedi. Najbolj primerna mesta bodo za to svrhu posojilnice in bralna društva. Posnemajte v tem oziru organizacijo SLS v Jarenini, kjer predsednik tamošnje krajevene organizacije g. Alojzij Supanič, ljudem praktično sestavlja napovedi. Tajništvo SLS v Cirilovi tiskarni ima v zalogi še več sto izvodov tiskovin, ki jih je sestavil g. Supanič. Cena izvodu 1 dinar. — Priporočati je tudi, da si današnje številko «Slov. Gospodarja» dobro shranite.

Volitev v cenilne komisije za dohodninski davek.

V nedeljo, 20. januarja predpoldne vsi, ki plačujete, na volišče!

Po starem zakonu imajo vsi, ki plačujejo dohodninski davek, pravico, da volijo komisijo, ki nadzira odmero dohodnine ter rešuje pritožbe proti previsoki in krivični odmeri tega davka. Člani teh komisij so poklicani vsako leto po večkrat, da pregledajo pritožbe ali rekurze. Velike važnosti je, da pridejo v cenilne in prizivne komisije može, ki znajo in hočejo braniti ljudi, katere davčna oblast previsoko obdavi.

Pri zadnjih volitvah leta 1921 je Slovenska ljudska stranka organizirala po vseh okrajih volitev v cenilne komisije. Delo je rodilo uspeh. V komisije so bili po večini izvoljeni naši može, ki so odločno ščitili one, ki so se pritožili proti krivični odmeri dohodninskega davka. Seveda ima komisija po veljavnem zakonu govoriti besedo samo v slučajih, ako prizadeti vložijo pravočasno pritožbo. Kdor meseca januarja vsakega leta ne vložil napovedi o svojih dohodkih in izdatkih prejšnjega leta, nima pravice se pritožiti, ako mu davčna oblast samovoljno predpiše dohodnino. Na drugem mestu pišemo, kako se naj sestavijo napovedi. Opozarjamo prizadete, da upoštevajo naše nasvete.

Davčna oblast je koncem leta 1923 izrežala iz cenilnih komisij polovico članov in njih namestnikov. Obenem je razpisala novo volitev za nedeljo, 20. januarja 1924. Volilno pravico imajo vsi davčni zavezanci (moški in ženske), ki plačujejo dohodninski davek in kateri so vpisani v volilni imenik na davčni oblasti. — Volitev je javna, to je vsak davkoplačevalec (volilec) gre v nedeljo, 20. januarja dopoldne na davčni urad svojega okraja in tam volilni komisiji imenuje osebe, katere želi izbrati za člane in namestnike davčne komisije. Slovenska ljudska stranka je za vse okraje na Slovenskem Štajerskem sporazumno z zaupniki določila kandidate, kojih listo objavimo spodaj.

Ob tej priliki prosimo naše gospode župane, osobito pa vse naše zaupnike, da spravijo iz vseh občin vse naše na volišče. Ker se volitev že prične zjutraj ob 7. uri, naj se po vseh sodnih okrajih naši volilci še pred 7. uro zberejo na volišču, da pridejo prvi na vrsto. — Svetujemo, da gg. župani pismeno pozovejo s posebnim pismenim pozivom davkoplačevalce-volilce na volišče.

Da bodo kandidati Slovenske ljudske stranke oziroma kmetske zveze zmagali po vseh okrajih, prosimo volilce in zaupnike prav posebno:

- 1. V nedeljo, 20. januarja spravite vse naše na volišče.
- 2. Vsak volilec naj vzame kako legitimacijo, potrdilo o plačani dohodnini ali pa prepis davčne oblasti. Te listine so potrebne, da se more volilec ali volilka izkazati, kdo je.
- 3. Na volišču držite strogo disciplino. Glasujte vsi za vse naše kandidate. Na primer za mariborski pol-